

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩΙ ΑΓΙΩΙ ΠΑΣΧΑ

Αριθμ. Πρωτ. 312

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
* * *

Ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ ἐμπειρία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τῆς πανσωστικῆς νίκης τῆς Ζωῆς ἐπί τοῦ Θανάτου, εἶναι ὁ πυρῆν τῆς πίστεως, τῆς θείας λατρείας, τοῦ ἠθους καί τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ χριστεπωνύμου ὀρθοδόξου λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ζωὴ τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν, εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις καί τὰς διαστάσεις αὐτῆς, διαποτίζεται καί τρέφεται ἀπὸ τὴν πίστιν εἰς τὴν Ἀνάστασιν, ἀποτελεῖ καθημερινόν Πάσχα. Τό πασχάλιον αὐτό βίωμα δέν εἶναι ἀπλῶς ἀνάμνησις τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ βίωσις καί τῆς ἰδικῆς μας ἀνακαινίσεως καί ἀκλόνητος βεβαιότης περὶ τῆς ἐσχατολογικῆς τελειώσεως τῶν πάντων.

Κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν εὐχαριστιακὴν Λειτουργίαν, ἡ ὁποία συνδέεται ἀρρήκτως μὲ τὴν «κλητὴν καί ἀγίαν ἡμέραν» τῆς Κυριακῆς, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐορτάζει αὐτὴν τὴν ὑπαρξιακὴν μετοχὴν εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καί τὴν ἐμπειρικὴν πρόγευσιν τῶν εὐλογιῶν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἐντυπωσιάζει ὁ ἀναστάσιμος καί εὐφρόσυνος χαρακτήρ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἡ ὁποία τελεῖται πάντοτε ἐν ἀτμοσφαίρα χαρᾶς καί ἀγαλλιάσεως καί εἰκονίζει τὴν τελικὴν καινοποίησιν τῶν ὄντων, τὴν πεπληρωμένην χαράν, τὴν πληρότητα τῆς ζωῆς, τὴν μέλλουσαν ὑπέρχουσιν τῆς ἀγάπης καί τῆς γνώσεως.

Πρόκειται περὶ τῆς λυτρωτικῆς θεάσεως τοῦ παρόντος ὑπὸ τὸ φῶς τῶν Ἑσχάτων καί τῆς δυναμικῆς πορείας πρὸς τὴν Βασιλείαν, περὶ τῆς ἀκαταλύτου σχέσεως καί συνυφάνσεως τῆς παρουσίας καί τοῦ ἐσχατολογικοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία δίδει εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν μοναδικόν δυναμισμόν καί λειτουργεῖ διὰ τοὺς πιστοὺς ὡς ἔναυσμα καλῆς μαρτυρίας ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ Ὁρθόδοξος πιστός ἔχει ἰδιαιτέρον λόγον καί ἰσχυρόν κίνητρον διὰ νὰ ἀγωνίζεται κατὰ τοῦ κοινωνικοῦ κακοῦ, διότι ζῆ ἐντόνως τὴν ἀντίθεσιν μεταξύ τῶν Ἑσχάτων καί τῶν ἐκάστοτε ἱστορικῶν δεδομένων. Ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου, ἡ φιλόανθρωπος διακονία, ἡ βοήθεια πρὸς τὸν ἐμπερίστατον ἀδελφόν, κατὰ τὸ Κυριακόν «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κέ', 40), καί ἡ ἔμπρακτος ἀγάπη τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου (βλ. Λουκ. 30-37), συμφώνως καί πρὸς τὸ Πατερικόν «Ἐκεῖνον μάλιστα ἡγοῦ εἶναι πλησίον, τόν δεόμενον,

καί αὐτεπάγγελτος ἐπὶ τὴν βοήθειαν βιάδιζε» (Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης), ἀποτελοῦν προέκτασιν καὶ ἔκφρασιν τοῦ εὐχαριστιακοῦ ἤθους τῆς Ἐκκλησίας, ἀποκάλυψιν ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ βιωματική πεμπτουσία τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἐν τε τῷ παρόντι καὶ ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Ἑσχάτων.

Ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ κατανοεῖται καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ λειτουργικὴ ζωὴ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν δονεῖται ἀπὸ τὴν βίωσιν τῆς «κοινῆς σωτηρίας», τῆς δωρεᾶς τῆς «κοινῆς ἐλευθερίας» καὶ τῆς «κοινῆς βασιλείας», καὶ ἀπὸ τὴν προσδοκίαν τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως». Κυριαρχοῦν τὸ «ἡμεῖς», ἡ κοινότης τῆς ζωῆς, ἡ συμ-μετοχὴ καὶ τὸ σύν-εἶναι, ἡ ἀγιαστικὴ ταύτισις τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας μὲ τὴν θυσιαστικὴν καὶ δοξολογικὴν ἀγάπην. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ συγκλονιστικὸν μήνυμα τῆς ὀλολάμπρου εἰκόνας τῆς Ἀναστάσεως, τῆς Καθόδου τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Ἄδην. Ὁ Κύριος τῆς δόξης, κατελθὼν ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς καὶ συντρίψας τὰς πύλας τοῦ Ἄδου, ἀναδύεται νικηφόρος καὶ ὀλόφωτος ἐκ τοῦ τάφου, ὄχι μόνος καὶ φέρων τὸ λάβαρον τῆς νίκης, ἀλλὰ ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕας, συνανιστῶν, συγκρατῶν καὶ κρατύνων αὐτούς καί, ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν, ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ὀλόκληρον τὴν κτίσιν.

Τὸ εὐαγγέλιον τῆς Ἀναστάσεως, τῆς «κοινῆς τῶν ὅλων πανηγύρεως», τῆς καταργησάσης τὸ κράτος τοῦ θανάτου πανσθενοῦς Ἀγάπης, ἡχεῖ σήμερον εἰς ἕνα κόσμον σοβούσης κοινωνικῆς ἀδικίας, φαλκιδεύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, εἰς μίαν οἰκουμένην - Γολγοθᾶν προσφύγων καὶ μυριάδων ἀθῶων παιδίων. Αναγγέλλει ἐκ βαθέων ὅτι, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἔχει ἀπόλυτον ἀξίαν. Διακηρύττει ὅτι τὰ παθήματα καὶ τὰ δεινά, ὁ σταυρός καὶ ὁ Γολγοθᾶς, δέν ἔχουν τὸν τελευταῖον λόγον. Δέν εἶναι δυνατόν νὰ θριαμβεύσουν οἱ σταυρωταὶ ἐπὶ τῶν τραγικῶν θυμάτων των. Εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὁ Σταυρός εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς εὐσεβείας, δέν εἶναι ὅμως ἡ ἐσχάτη πραγματικότης, αὐτὸς πού ὀρίζει καὶ τὸ τελικὸν σημεῖον προσανατολισμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Τὸ οὐσιῶδες νόημα τοῦ Σταυροῦ εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ ὁδὸν πρὸς τὴν Ἀνάστασιν, πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς πίστεως ἡμῶν. Ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς, οἱ Ὁρθόδοξοι ἀναφωνοῦμεν: «Ἴδου γὰρ ἦλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ». Εἶναι χαρακτηριστικόν, ὅτι εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἡ Ἀκολουθία τῶν Παθῶν δέν εἶναι καταθλιπτικὴ, ἀλλὰ σταυροαναστάσιμος, ἀφοῦ τὸ Πάθος προσεγγίζεται καὶ βιοῦται διὰ μέσου τῆς Ἀναστάσεως, ἡ ὁποία εἶναι «λύτρον λύπης». Διὰ τὸ Ὁρθόδοξον αἰσθητήριον, ἡ ἀμετάθετος σύνδεσις Σταυροῦ καὶ Ἀναστάσεως εἶναι ἀσυβίβαστος μὲ κάθε μορφῆς ἐσωτερικὴν φυγὴν εἰς μυστικισμούς ἢ εἰς ἕνα αὐτάρεσκον εὐσεβισμόν, οἱ ὅποιοι συνήθως εἶναι ἀδιάφοροι διὰ τὰ παθήματα καὶ τὰς περιπετείας τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἰστορίᾳ.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως εὐρίσκεται, εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ἐπίσης ἀντιμέτωπον τόσον μὲ τὴν ἀλαζονικὴν αὐτοαποθέωσιν τοῦ συγχρόνου ἐκκοσμικευμένου, λογοκρατουμένου, πεπεισμένου διὰ τὴν παντοδυναμίαν τῆς ἐπιστήμης, ἐαυτοκεντρικοῦ καὶ προσκεκολλημένου εἰς τὰ γεῶδη καὶ πρόσκαιρα ἀνθρώπου, τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς πόθον τῆς αἰωνιότητος, ὅσον καὶ μὲ τὴν ἀπώθησιν συνόλου τῆς Ἐνσάρκου Θείας Οἰκονομίας καὶ τοῦ «σκανδάλου» τοῦ Σταυροῦ, ἐν ὀνόματι τῆς ἀπολύτου ὑπερβατικότητος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀγεφυρώτου χάσματος οὐρανοῦ καὶ γῆς.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι πιστοί, τιμιώτατοι ἀδελφοί καὶ πεφλημένα τέκνα ἐν Κυρίῳ, ἔμπλεοι τῆς πείρας τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως, λαβόντες φῶς ἐκ

τοῦ ἀνεσπέρου φωτός, ἐν παντί εὐχαριστοῦντες, τὰ ἄνω φρονοῦντες, ἔχοντες δέ ἐντεῦθεν ἤδη τὸν ἀρραβῶνα καὶ τὰ ἐνέχυρα τῆς ἐσχατολογικῆς πληρώσεως τῆς Θείας Οἰκονομίας, ἀναβοῶμεν, ἐν Ἐκκλησίᾳ, τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη!», δεόμενοι ὅπως ὁ παθὼν, ταφείς καὶ ἀναστάς Κύριος καταυγάζη τὰς διανοίας, τὰς καρδίας καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν, κατευθύνῃ δέ τὰ διαβήματα ἡμῶν πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ ἐνισχύῃ τὸν λαόν Αὐτοῦ πρὸς μαρτυρίαν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Ἀγάπης «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α', 8), εἰς δόξαν τοῦ «ὑπὲρ πᾶν ὄνομα» ὀνόματος Αὐτοῦ.

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα, βηθ
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάνα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.